HÂLİD BİN VELÎD (radıyallahü anh)

Peygamber efendimizden “Seyfullah” (Allah’ın kılıcı) ünvanını alan kahraman. Eshâb-ı kiramın ve İslâm kumandanlarının büyüklerindendir. İsmi Hâlid, künyesi Ebü’l-Velîd ve Ebû Süleymândır. Nesebi Hâlid bin Velîd bin Mugîre bin Abdullah bin Amr bin Mahzûn’dur. Ebû Cehil bin Hişâm ile ve Velîd bin Abd-i Şems ile kardeş çocuklarıdır. Velîd bin Velîd’in kardeşidir. Annesi Lübâbe, Ümmül-mü’minîn Hazreti Meymûne’nin kardeşidir. Hazreti Hâlid bin Velîd’in soyu, Mürre bin Kâ’b’da Peygamber efendimizin soyu ile birleşir. Kureyş’in ileri gelenlerinden ve kumandanlarındandır. Bütün Arab kabileleri tarafından tanınır ve sevilirdi. 8 (m. 630) senesinde müslüman oldu. 21 (m. 642)’de Humus’ta vefât etti.

Bedir ve Uhud savaşlarında henüz müslüman olmadığından düşman birliklerinden birinin kumandanıydı. Hudeybiye’de de düşman tarafında bulundu. Hazreti Hâlid bin Velîd’in kardeşi Velîd, Bedir’de esîr edildi. Fidye karşılığında serbest bırakılıp Mekke’ye dönünce imâna geldi ve tekrar Medine’ye döndü. Oradan, Hazreti Hâlid bin Velîd’in müslüman olması için teşvik edici mektûblar gönderdi. Peygamber efendimiz Umre yapmak için Mekke’ye gidince, Hazreti Hâlid bin Velîd saklandı. Hazreti Peygamberimize görünmedi. Hazreti Hâlid bin Velîd’in kardeşi Velîd de, Peygamber efendimizin yanında bulunuyordu. Sevgili Peygamberimiz Ona “Hâlid nerelerde? Onun gibi birinin İslâmiyeti tanımaması, bilmemesi olamaz. Keşke o, bütün gayret ve kahramanlıklarını müslümanların yanında müşriklere karşı gösterseydi ne kadar hayırlı olurdu. Kendisini, sever, üstün tutardık.” buyurdu. Hazreti Hâlid bin Velîd, Peygamber efendimizin bu sözlerini haber alınca İslama meyli arttı. Hazreti Peygamberimizin yanına gitmek için toparlandı. Bunu kendisi şöyle anlatıyor: “Allahü teâlâ bana ihsân etti. Kalbime İslâm’ın sevgisini yerleştirdi. Hayrı ve Şerri ayıracak hale getirdi. Kendi kendime, “Ben Muhammed’e (aleyhisselâm) karşı her savaş yerinde bulundum. Ama bulunduğum her savaş yerinden ayrılırken, bozuk ve yanlış bir hâl üzere olduğumu ve Muhammed’in (aleyhisselâm) bir gün mutlaka bize galip geleceğini biliyordum. Bunu sezmiş olarak oradan ayrılıyordum. Resûlullah (aleyhisselâm) Hudeybiye’ye geldiği zaman, ben de düşman süvarilerinin başında bulunuyordum.” Usfan’da onlara yaklaşıp gözüktüm. Resûlullah (aleyhisselâm) bizden emîn bir şekilde, Eshâbına öğle namazı kıldırıyordu. Üzerlerine ânî baskın yapmak istedik, ama mümkün olmadı. Böyle olması da hayırlı oldu. Muhammed (aleyhisselâm) kalbimizden geçenleri anlamış olmalı ki, ikindi namazını temkinli olarak kıldılar. Bu durum bana çok tesir etti. “Bu zât her hâlde, Allah tarafından korunuyor ölmedi” dedim. Birbirimizden ayrıldık. Ben çeşitli düşünceler içinde bulunuyorken Muhammed (aleyhisselâm) Umre etmek için Mekke’ye gelince ondan gizlendim. Kardeşim Velîd de Onunla beraber gelip beni bulamayınca, şöyle bir mektûb yazıp bırakmıştı. “Bismillahirrahmânirrahîm. Allahü teâlâya hamd ü sena ve Resûlullaha salât ü selâmdan sonra derim ki, hakîkaten ben, senin İslâmiyyetten yüz çevirip gitmen kadar şaşılacak görüş bilmiyorum. Halbuki, gittiğin yolun yanlış olduğunu anlıyabilecek haldesin, niye aklını kullanmıyorsun? İslâmiyet gibi bir dîni tanıyamamak, anlıyamamak ne kadar tuhaf. Hazreti Peygamberimiz, bana seni sordu. Senin, İslâmiyyeti tanıman, gayret ve kahramanlığını Müslümanların arasında, müşriklere karşı kullanman, Peygamber efendimizin arzusudur. Ey kardeşim! Çok fırsatları kaçırdın; ama, daha fazla gecikme!”

Kardeşimin mektûbu bana ulaşınca, müslüman olma arzusu bende çok kuvvetlendi. Gitmek için acele ediyordum. Resûlullah’ın (aleyhisselâm) söyledikleri beni çok sevindirmişti. O gece uyurken, rüyamda sıkıntılı dar ve çöl gibi susuz yerlerden, yemyeşil geniş ve ferah bir yere çıkmıştım. Medineye varınca bu rüyamı Hazreti Ebû Bekir’e anlatıp, tabirini ondan sormaya karar verdim.

Ben Resûlullah’a (aleyhisselâm) gitmek için toparlanırken, “Acaba oraya giderken bana kim arkadaş olabilir” diye düşünüyordum. Safvân bin Ümeyye’ye rastladım. Vaziyeti ona anlattım. O teklifimi reddetti. Daha sonra İkrime bin Ebû Cehil’e rastladım. O da aynı şekilde davetimi red edince evime gittim. Hayvanıma binip Osman bin Talha’nın yanına gittim. Ona da aynı şekilde, müslüman olmak üzere, Hazreti Peygamberimize gideceğimizi, kendisinin de gelmesini söyledim. Tereddütsüz kabûl etti ve ertesi günü seher vakti

beraberce yola çıktık. Hadde denilen yere vardığımızda Amr bin Âs ile karşılaştık. O da müslüman olmak için Medine'ye gidiyordu. Hep beraber Medine'ye vardık. Elbisemin en güzelini giyip Resûlullah efendimizle görüşmeğe hazırlandım. O sırada kardeşim Velîd geldi ve "Acele et. Çünkü Peygamberimize (aleyhisselâm) sizin geldiğiniz haber verilmiş ve O da çok sevinmiştir. Şimdi sizi bekliyor" dedi. Ben de acele ile O yüce Peygamberin huzûruna vardım. Gülümsüyordu. Selâm verdim, "Allah'dan başka ilâh olmadığına ve senin de Allah'ın Peygamberi olduğuna şehâdet ediyorum" dedim. "Sana hidâyet eden, doğru yolu gösteren Allah'a hamd olsun." buyurdu. Sonra günahlarımın affı için Allahü teâlâ'ya duâ etmesini istedim. Benim için duâ etti ve "İslâmiyet, kendisinden önce işlenmiş olan günahları kesip atar." buyurdu. Diğer iki arkadaşım da müslüman oldular.

Peygamber efendimiz bana kendi evinin yanında bir yer verdi. Beni savaşta hep süvari birliklerinin başına kumandan tayin etti. Daha sonra Mekke'de iken gördüğüm rüyayı Hazreti Ebû Bekir'e anlattım. O da "Görmüş olduğun o ferahlık yer, Allahü teâlâ'nın, seni, müşriklikten İslâmiyete erdirmesidir" buyurdu. Hazreti Hâlid bin Velîd'in müslüman olması hicretin sekizinci yılında oldu. Müslüman olduktan sonra Medine'de yerleşti.

Hazreti Hâlid bin Velîd, müslüman olduktan sonra ilk olarak Mûte gazâsında bulundu. İslâm askeri Mûte'ye hareket ederken Peygamber efendimiz "Cihada çıkacak olan şu insanlara Hazreti Zeyd bin Hârise'yi kumandan tayin ettim. Eğer o şehîd olursa yerine Cafer bin Ebî Tâlib geçsin. O da şehîd olursa yerine Abdullah bin Revâhâ geçsin. Eğer o da şehîd olursa, aranızda münâsib gördüğünüz birini seçip ona tâbi olursunuz." buyurdu. Mû'te harbi başladı. Şiddetli çarpışma olurken; Hazreti Zeyd bin Harise, Hazreti Cafer ve Hazreti Abdullah bin Revâhâ şehîd oldular. Sancak Hazreti Sabit bin Akrem'e verildi. O, sancağı bir yere dikip, mücâhidleri yanına çağırdı. Herkes toplanınca "Aranızdan birini kendinize kumandan olarak seçiniz ve ona tâbi olunuz." dedi. "Biz seni kumandan seçtik" dediler. "Ben bu işi yapamam" dedi ve Hazreti Hâlid bin Velîde dönerek, "Yâ Hâlid! Senin savaş tecrüben, askerî bilgin, askeri heyecanlandırarak harekete geçirmen benden fazladır. Sancağı acele al. Savaş devam ederken bu işlerle oyalanmamız bizim aleyhimize oluyor" dedi. Böylece Hazreti Hâlid bin Velîd sancağı aldı. Akşam vakti yaklaşmış idi. Güneş batıncaya kadar pek müthiş çarpıştı. Onun bu maharetine kâfirler bile şaşırdılar. Akşam oldu. Sabahleyin tekrar saldırılacaktı. Hazreti Hâlid bin Velîd, şaşılacak derecede askerî dehâya ve muharebe tecrübelerine sahip bir kahramandı. Sabah olunca, İslâm askerinin, düzenini değiştirdi. Sağ taraftakileri sol tarafa, sol taraftakileri sağ tarafa, ön taraftakileri arka tarafa ve arka taraftakileri ön tarafa aldı. Rum askerleri, daha önce tanımış oldukları kişilerle karşılaşmayınca hepsi birden şaşırdılar. "Demek ki bunlara yardımcı kuvvetler gelmiş" diyerek korkuya kapıldılar. Hazreti Hâlid bin Velîd'in kumandasındaki mücâhidler, Rum askerlerinin morallerinin bozulmasından istifâde edip, hücuma geçtiler. Üçbin kişilik İslâm askeri Heraklius'un yüzbin kişilik ordusunu bozguna uğrattı. Başkumandan Hazreti Hâlid bin Velîd'in elinde, o gün dokuz kılıç parçalandı. Rum askerinin çoğu kılıçtan geçirildi. Peygamber efendimiz, Hazreti Hâlid bin Velîd'in bu, fevkalâde başarısını haber aldığı zaman onu "Seyfullah" (Allah'ın kılıcı) lakabı ile şereflendirdi.

Hazreti Hâlid bin Velîd, bundan sonra Mekke'nin fethinde bulundu. Ordunun sağ kanadının kumandanı idi. Hissedilir bir mukavemetle karşılaşmadan, ilk önce Hâlid bin Velîd'in (radıyallahü anh) kumandanı olduğu birlik, daha sonra Hazreti Zübeyr bin Avvâm, Muhacir süvarilerle Mekke'ye girdi. Nihâyet, Peygamber efendimiz, hicretin sekizinci yılı Ramazan-ı şerîf ayı, on üçüncü Cuma günü Mekke'nin fethini ihsân ettiği için Allahü teâlâ'ya şükranından ve tevâzu'undan dolayı mübârek başını eğmiş bulunuyordu. Yüksek sesle Fetih sûresini okuyarak Mekke-i Mükerreme'ye girdiler. Mekke'nin fethinden bir hafta sonra Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) etrâfa askerî birlikler gönderip, İslama uymayan her şeyi değiştirmelerini, düzeltmelerini emretti. Hazreti Hâlid bin Velîd, otuz süvari ile birlikte Uzzâ putunu yok etmek için gönderildi. Uzzâ, Nahle'de üç sakız ağacı veya büyük dikenli ağaç idi. Bunun yanında Gatafan kabilesinin tapdıkları bir put vardı. Bu put, müşriklerce en büyük put sayılırdı. Hazreti Hâlid bin Velîd gitti ve bu putu yok etti. Uzzâ ağacını da kesip, oranın kapıcısı olan Dâbbe'yi öldürdükten sonra geri döndü. Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) memnun oldular. Bundan sonra, Hazreti Hâlid bin Velîd, üçyüzelli kişi ile beraber, Benî Cezîme kabilesini İslâm'a davet için gönderildi.

Mekke feth edilince; Evtas, Sakif ve Hevâzîn kabileleri birleşerek Müslümanlara karşı, binlerce kişilik bir ordu meydana getirdiler. Hazreti Hâlid bin Velîd, bu gazâda süvari birliğinin kumandanı olup en önde çarpışıyordu. Çok büyük kahramanlık gösterdi. Bir ara yaralandı. Peygamber efendimiz, Hazreti Hâlid bin Velîd'in yaralandığını işitti. Düşmanlar bozguna uğratıldıktan sonra, Peygamber

efendimiz, Hazreti Hâlid bin Velîd'in yerini sordu. Gösterdiler. Peygamber efendimiz geldi, yarasına baktı. Yaranın iyileşmesi için duâ buyurdu. Allahü teâlâ'nın izniyle yara iyileşti.

Huneyn muharebesinde bozguna uğrayan kâfirler Taif kalesine sığınıp, kale kapılarını kapattılar. Peygamber efendimiz, Hazreti Hâlid bin Velîd'i bin kişilik bir kuvvetle, önden yola çıkardı. Hazreti Hâlid bin Velîd, Taif kalesini muhasara etti. Çarpışmak için er diledi. Kimse kale kapısından çıkıp çarpışmağa cesâret edemedi. Müşrikler, kaleyi çok iyi şekilde tamir edip bir yıllık yiyeceklerini depo etmişlerdi ve dışarı çıkmıyorlardı. Kale içinde bir sıkıntıları yoktu. Peygamber efendimiz, kalenin fethi için şimdilik izin verilmediğini buyurunca, İslâm askeri geri döndü.

Hicretin dokuzuncu senesinde, Bizanslıların müslümanlara karşı, Şam civarında 30 000 kişilik bir ordu hazırladıkları haberi alındı. Haber kat'î olmamakla birlikte, derhal İslâm ordusu hazırlanıp gönderildi. Bu ordu Tebük Mevkiinde 20 gün kadar bekledi. Civarda yaşayan Arabların hepsi Hıristiyan olup, Rum Kayserine bağlıydılar. Herhangi bir savaş halinde, bunlardan İslâm ordusuna zarar gelmemesi için, itaat altına alınmaları gerekiyordu. Ezrah ve Eyle adındaki reîsler, itaati kabûl ettikleri halde Ekider adlı reîs kabûl etmedi. Hazreti Peygamberimiz, Hazreti Hâlid bin Velîd'e "Dörtyüzyirmi sahabe ile git. Ekîder'i zahmetsiz, alır gelirsiniz. İnşâallah onu dışarıda avlanırken yakalarsınız." buyurdu. Hazreti Hâlid bin Velîd, emre uyarak, derhal hareket etti. Oraya varınca, hakîkaten Ekîder'i avlanırken yakaladılar, diri olarak Hazreti Peygamberimize teslim ettiler. Ekîder cizye vermeği kabûl ettiğinden, kendisine emân verilip serbest bırakıldı. Tebük" gazâsından sonra, kabileler, grup grup Medine'ye geldiler ve müslüman oldular. Bunun için o seneye (elçiler yılı) denildi.

Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) Hazreti Hâlid bin Velîd'i Benî Huzeyme kabilesini İslâm'a davet için gönderdi. Onlarla anlaşma yaptı. Hicretin onuncu senesinde, yine Hazreti Hâlid bin Velîd'i (radıyallahü anh) Haris bin Ka'boğullarına gönderdi. Peygamber efendimiz ilk üç gün kılıç kullanılmamasını tenbîh etmiş idi. Bunun için Hazreti Hâlid bin Velîd tatlılıkla işi halletti ve onlar da İslâm'ı kabûl ettiler. Hazreti Hâlid bin Velîd, Haris bin Ka'boğullarının İslâm'a gelmesi üzerine, Peygamber efendimize bir mektûb gönderdi.

Bu mektûb şöyledir:

"Bismillahirrahmânirrahîm.

Allahü teâlâ'nın Resûlü, Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselâm'a Hâlid bin Velîd tarafından.

Esselâmü Aleyke Yâ Resûlallah!

Kendisinden başka ilâh olmıyan Allahü teâlâ'ya hamd ederim. Yâ Resûlallah, beni Haris bin Kâ'b Kabilesine gönderdiniz. Onlarla üç gün muharebe etmememi ve İslâm'a davet etmemi, müslüman olurlarsa aralarında kalmamı ve İslâmın esaslarını, Allahü teâlâ'nın kitabını ve Resûlünün sünnetini öğretmemi, eğer müslüman olmazlarsa muharebe etmemi emir buyurmuştunuz.

Ben de, emr-i şerifleriniz üzere hareket ederek, Haris bin Ka'boğullarına üç gün nasîhat edip, İslâm'ı tebliğ ettim. Süvarilerim "Ey Benî Harisler! Selâmete ermek isterseniz, müslüman olunuz" diye onları İslâm'a davet ettiler. Onlar, hiç çarpışmadan müslüman oldular. Ben de onlara, Allahü teâlâ'nın emirlerini Resûl Aleyhisselâm'ın sünnet-i şeriflerini öğrettim. Yâ Resûlallah! Bundan sonra, nasıl hareket etmem gerektiği hakkında ikinci bir emr-i şerîfiniz gelinceye kadar burada bekliyeceğim.

Esselâmü aleyke Yâ Resûlallah!"

Peygamberimiz (aleyhisselâm) de, Hazreti Hâlid bin Velîd'in mektûbuna şöyle cevap yazdırdılar:

"Bismillahirrahmânirrahîm.

Allahü teâlâ'nın Resûlü Muhammed Aleyhisselâm'dan, Hâlid bin Velîd'e,

Esselâmü aleyke Yâ Hâlid, Allahü teâlâ'ya hamd ederim. Benî Haris bin Kâ'blıların kendileriyle çarpışmanıza ihtiyâç kalmadan müslüman olup, Allahü teâlâ'nın birliğine ve Muhammed'in, O'nun kulu ve Resûlü olduğuna şehâdet ettiklerini ve hidâyete kavuştuklarını haber veren mektûbunu elçiniz bana getirdi.

Onları, Allahü teâlâ'nın ve Resûlünün emirlerine göre hareket ederlerse âhiret ni'metleriyle müjdele. Eğer aykırı hareket ederlerse âhiret azâblarıyla korkut. Sonra buraya gel. Onların elçileri de seninle beraber gelsin.

Vesselâmü aleyke ve Rahmetullahi ve berekâtühü."

Bundan sonra, Peygamber efendimiz Hazreti Ali'yi, bir müfreze ile Yemen'e arkasından O'na yardım etmeleri için,

Hazreti Hâlid bin Velîd'i de bir müfreze ile gönderdi. Hazreti Ali'ye ulaştıkları zaman, ona tâbi olmalarını tenbîh etti. Gittiler. Yemen halkı biraz karşı koydu ise de az bir çarpışmadan sonra, İslâm'ı kabûl ettiler.

Hazreti Hâlid bin Velîd, Peygamber efendimizin vefâtlarından sonra Hazreti Ebû Bekir devrinde, ortaya çıkan ve Peygamberlik iddiasında bulunan bazı kimseler üzerine yürüdü. Bunlardan Tuleyha ve Avânesini öldürdü, Ayniye bin Husayn'i yakalayıp Medine'ye getirdi. Yemâme'de Müseylemet-ül-Kezzab'ın ordusunu dağıttı. Bu muharebede Müseyleme'nin ordusundan 20 bin kişi, Müseyleme de Hazreti Vahşi tarafından öldürüldü, İslâm ordusundan 2000 asker şehîd oldu. Bundan sonra Hazreti Hâlid bin Velîd, mürted olanlarla ve zekat vermek istemeyenlerle uğraştı. Daha sonra, İslâm'ın yayılması için, Irak tarafına gönderildi. Muzar muharebesinde 30 000 İran askeriyle çarpıştı. Galip geldi. Çoğunu nehre döktü, İranlı kumandan Hürmüz'le müthiş çarpışmalar oldu. Hazreti Hâlid bin Velîd'in kumandanlarından Hazreti Ka'ka bin Amr fevkalâde kahramanlıklar gösterdi, kalın zincirlerle yapılmış istihkâmları kırdı. İran ordusuna karşı muzaffer oldular.

Hazreti Hâlid bin Velîd Kesker'de İran'ın büyük bir ordusunu ani gece baskınıyla hezimete uğrattı. İran kumandanı, kederinden öldü. Elis'te de İranlılarla yapılan savaşta Hazreti Hâlid bin Velîd gösterdiği kahramanlıklarla askerini coşturdu. Bu savaşta da galip geldi.

Hazreti Hâlid bin Velîd, Hire üzerine yürüdü. Kaleyi kuşattı. Görüşmek üzere bir kimse istedi. Hireliler: "Öldürmezseniz göndeririz" dediler. Hazreti Hâlid bin Velîd öldürmeyeceklerini söyleyince Abdülmesih bin Hayyam bin Bukayle ile Hîre vâlisi, Hazreti Hâlid'in huzûruna geldiler. Hazreti Hâlid onlara: "Sizi Allah'a ve İslâm'a davet ediyorum. Eğer müslüman olursanız, müslümanlara âit olan haklara sahip olursunuz ve müslümanın yapacağı vazîfeleri de yaparsınız. Bunu kabûl etmezseniz, cizye verirsiniz. Bunu da kabûl etmezseniz, sizin yaşamaya karşı olan hırsınızdan daha fazla şehîd olmaya karşı hırslı olan bir orduyla geldim" dedi. Bunları söylerken Abdülmesih'in elinde bir şişe gördü. Şişedekinin ne olduğunu sordu. Abdülmesih şöyle cevap verdi: "Yâ Hazreti Hâlid! Bu zehirdir. Eğer sen, bizim arzularımıza uygun bir anlaşma yaparsan ne âlâ. Milletimin arzularına uygun olmayan bir anlaşma ile gitmektense, bu zehiri içerek hayatıma son vereceğim." Hazreti Hâlid bin Velîd, zehiri Abdülmesih'in elinden aldı ve "Bismillahillezi lâ yedurru ma'asmihi şey'ün fil erdi ve lâ fissemâi ve hüves-semî'ul-alîm." diyerek sonuna kadar içti. Abdülmesih ve Hîre vâlisi, Hazreti Hâlid bin Velîd'i hemen ölecek diye boş yere beklediler. Sonra Abdülmesih ve vâli anlaşma şartlarını görüşmek üzere kaleye girdiler. Halk onları merakla bekliyordu. Abdülmesih onlara: "Ben, kendilerine zehir tesir etmeyen bir kavmin yanından geliyorum" dedi. Kavmiyle istişâre edip tekrar Hazreti Hâlid bin Velîd'in yanına gelerek: "Biz, sizinle harp edemeyiz. Fakat dîninize de giremeyiz. Size cizye vermeğe hazırız" dedi. 90 bin dinar üzerinden sulh anlaşması yaptılar. Hazreti Hâlid bin Velîd, Hirelilerle yaptığı sulhnâmeyi bitirince İran hükümdârına ve erkanına bir mektûb yazdı. Bu mektûb aynen şöyledir:

"Bismillahirrahmânirrahîm,

Hâlid bin Velîd'den, Rüstem, Mihran ve Acem reîslerine. Selâm, hidâyete kavuşanlara olsun. Allahü teâlâ'ya hamd ederim. Onun kulu ve Resûlü olan Hazreti Muhammed Aleyhisselâma salât ü selâm olsun.

Yaptığınız bütün çalışmalarınızı dağıtan, topluluğunuzu parçalayan, sözlerinizde sizi ihtilâfa düşüren, gücünüzü kuvvetinizi zayıflatan, mülk ve hakimiyetinizi elinizden alan Allahü teâlâ'ya sonsuz şükürler olsun.

Bu mektûbu Hîrelilere, İran'a gönderilmek üzere teslim etti. Hazreti Hâlid bin Velîd buraları emniyet altına aldıktan sonra, Anbar kalesini muhasara etti. Sulh yoluyla şehri ele geçirdi. Bundan sonra, Mehran'ın, müslümanlarla savaşmak üzere Aynüttemr'de hazırlık yaptığını haber aldı. Üzerine giderek bu kaleyi de fethetti. Bu sırada, Dûmet-ül-Cendel'de, Ekîder ve etrâfındaki kabile reîsleri ayaklandılar. Bunlar için Iyâd bin Ganem (radıyallahü anh) gönderilmişti. Bu, Hazreti Hâlid bin Velîd'den yardım istedi. Hazreti Hâlid gelip, Dûmet-ül-Cendel'i iki taraftan kuşattılar. Hazreti Halîd, Dûmet-ül-Cendel'in reîslerinden Gûdî'yi öldürdü. Az zaman sonra kale müslümanların eline geçti.

Hazreti Hâlid bin Velîd, bundan sonra Hîre'ye geri döndü. Bu sırada, İranlılar El-Cezîre'yi (Irak) geri almak için hazırlanmışlardı. Hazreti Hâlid, ani bir gece baskını ile İran ordusunu dağıttı. Hazreti Hâlid'in üstün gayretleri neticesi bu mıntıkaya hakim olundu. Hazreti Hâlid, yavaş yavaş Fırat tarafına ilerledi. Burası, asker sevkiyatı için çok mühim bir mevki idi. Fırat nehri kenarında, gayri müslim Arablar, Rumlar ve İranlıların müşterek ordusu ile çetin bir muharebe oldu. Bu büyük zaferin elde edilmesi ile Irak'ın her tarafı müslümanların hakimiyetine girmiş oldu. Bundan sonra, Halife Hazreti Ebû

Bekir, Hazreti Hâlid bin Velîd'e Şam tarafına hareket etmesini emretti. Derhal yola çıktı. Bir çok yerleri ele geçirerek Busra'ya ulaştı. Busra'da İslâm ordusu hücum etti. Müslüman ordusu karşısında aman dilediklerinden onlarla cizye ve haraç vermek şartıyla sulh yapıldı. Böylece Busra'lılar can ve mallarını teminat altına aldılar. Bu İslâm ordusu Ecnadeyn de yapılan savaşta da galip geldikten sonra, Şam civarına geldiler. Şehir üç taraftan muhasara edildi. Üç ay süren muhasarada netice alınamadı. Şehirde, bir gün, patriklerden birinin bir oğlu dünyâya geldi. Halk her şeyi unutup, bayram yapmaya başladılar. Hazreti Hâlid bin Velîd geceleri uyumayıp vaziyeti araştırırdı. Askerî dehâsı ve halkın bu zaafından istifâde edip, ordusuna hücum emri verdi ve ordu şehre girdi. Fahl mevkiinde Rumlarla yapılan savaşta, Rum orduları perişan edilerek, zafer kazanıldı. Şam'da yapılan ikinci karşılaşmada, Rumların bütün orduları yok edilinceye kadar savaş devam etti. Ard arda yenilen Rumlar, Anadolu'da papazlar vasıtasıyla köy köy dolaşarak asker topladılar. Büyük bir haçlı seferi düzenlediler. 240 bin Rum askeri Yermük'te toplandı. Buna karşılık, 46 bin kişilik müslüman ordusu vardı. Başkumandan Hazreti Hâlid bin Velîd, ordusunu biner kişilik bölüklere ayırdı. Her bölüğe kumandanlar tayin etti. Askerin maneviyatını kuvvetlendiren nutuklar irad ettikten sonra, düşmana hücum emri verdi. Bu savaş târihde eşine ender rastlanan kahramanlıklara sahne oldu. Rum kumandanlarından Yorgi, Hazreti Hâlid bin Velîd'e gelip müslüman oldu. O da kâfirlere karşı çarpışmaya başladı ve şehîd oldu. Harbin şiddetinden öğle ve ikindi namazlarını imâ ile kıldılar. Bu harbte İslâm kadınları bile fevkalade cenk ettiler. Allah'ın kılıcı Hazreti Hâlid, bütün gücü ile Haçlı ordusunun merkezine yüklendi. Merkezdeki kuvvetlerini dağıtınca Rum ordusu kaçmaya başladı. Bu savaşta kan gövdeyi götürdü. 100 binden ziyade Haçlı öldürüldü. Buna karşılık 3000 müslüman şehîd oldu. Bu savaşta da zafer, İslâmın oldu. İran, Irak, Şam, Suriye, Filistin Hazreti Hâlid bin Velîd'in kumandanlığı ve fevkalâde güzel idâresi ile feth edildi. Her gittiği yerde İslâmiyeti tanıttı. Hazreti Ebû Bekir, tarafından, Suriye bölgesi vâliliğine tayin olundu. Hazreti Ömer devrinde Medine'ye çağrıldı. Bütün hesaplarını muntazam olarak verdiği için, Halife Hazreti Ömer'den çok ihsân ve ikram gördü. Kısa bir süre sonra Harran taraflarına vâli tayin edildi. Bu vazîfede bir sene kaldı.

Hazreti Hâlid bin Velîd, 21 (m. 642) yılında Humus'ta hastalandı. Yanında silah arkadaşları vardı. Vefât edeceği sırada kılıcını istedi. Kabzasını tutarak şefkatle okşadı. Sonra: "Nice kılıçlar elimde parçalandı, işte bu benim ölümümü görecek olan son kılıcımdır. Beni en çok üzen, hayatı hep savaş meydanlarında geçip, yatak yüzü görmemiş olan bu Hâlid'in yatakta ölmesidir. Resûlullah'ın (aleyhisselâm) hiçbir Eshâbı, rahat yatağında ölmedi. Ya savaş meydanlarında veya uzak beldelerde Din-i İslâmı yayarken garîb olarak şehîd oldu. Ah... Hâlid!... Şehîd olamıyan Hâlid! Harb, benim etimi çiğneyemedi. Şehîdlik mertebesi hariç elde etmediğim makam kalmadı. Vücûdumda bir karış yer yoktur ki, ya kılıç yarası, ya bir ok yarası veya bir mızrak yarası olmasın, ömrü, Din-i İslâmı yaymak için savaşlarda at koşturan kimsenin sonu, böyle yatak üzerinde mi olacak? Ölümü, harb meydanında, atımın üzerinde, düşmana Allah için kılıç sallarken şehîd olarak beklerdim." dedi. Sonra Yermük savaşını hatırlayarak: "Ah... Yermük günü... İnsan kanlarının vadide sel gibi aktığı Yermük!... Şiddetli bir kırağının olduğu gece, gökten boşanan yağmura karşı kalkanımın altında gecelediğimi unutamıyorum. O gece Muhacirlerden kurulu akıncı birliğimle baskın yapmak için sabahı zor etmiştik. Ah.. Yermük harbi... Üçbin yiğitle, yüzbin küffara karşı zafer kazandığımız Mûte'yi bile unutturdun!... Ey yakınlarım! Cihada sarılın. Bu topraklar ancak Cihad etmekle korunabilir. Yermük, Rumlarla yaptığımız ilk büyük muharebedir. Bundan sonra, daha nice savaşlar birbirini takip edecektir. Sakın gaflete düşmeyin!... Şimdi, kendimi at kişnemeleri arasında, Allah Allah nidalarıyla insanlara dar gelen Yermük Vâdisi'nde hissediyorum. Vallahi Rabbimden beni her gazâda diriltmesini ve o savaşın hakkını vermeyi isterim..." dedi. Sonra "Vasıyyetimi bildiriyorum, beni ayağa kaldırın..." deyince ayağa kaldırdılar. "Beni bırakınız, şimdiye kadar hep taşıdığım kılıcım artık beni taşısın" diyerek kılıcına dayandı, "Ölümü, savaştaymışım gibi ayakta karşılayacağım, öldüğüm zaman atımı muharebede tehlikelere dalabilen bir yiğide veriniz. Atım ve kılıcımdan başka bir şeye sahip olmadan öleceğim. Mezarımı, bu kılıcımla kazınız. Kahramanlar kılıç şakırtısından zevk alır," dedi ve yatağına düşüp kelime-i şehâdet getirerek vefât etti.

Bütün Eshâb-ı kiram gibi, Hazreti Hâlid bin Velîd de, ömrünü İslâmiyyetin yayılması için harcamıştır. Peygamber efendimize olan hürmeti, muhabbeti ve bağlılığı son derece idi.

Peygamber efendimiz, Veda Haccı'nda mübârek saçlarını tıraş ettiriyordu. Bütün Ehsâb-ı kiram etrâfında toplanmış saçları yere düşürmemek için havada yakalıyorlardı. Mübârek alınlarındaki saçlarına sıra gelince Hazreti Hâlid bin Velîd "Anam, babam, canım sana feda olsun Yâ Resûlallah, ne olur, mübârek alnınızdaki saçları bana verir misiniz" diyerek o kadar yalvardı ki, Hazreti Peygamberimiz onu kıramadı. Tebessüm buyurdular. Mübârek saçları alan Hazreti Hâlid,

öptü kokladı, yüzüne gözüne sürdü ve sarığının içine yerleştirdi. Bütün savaşlarda muzaffer olmasının sebebini sorduklarında, sarığını çıkarıp içindeki mübârek saçlar sayesinde olduğunu söylerdi. Yanında, Peygamber efendimizin ism-i şerîfinin, salât ü selâm ilâve edilmeden yalnız olarak söylenmesine müsaade etmezdi. Resûlullah'tan (aleyhisselâm) kendisine bir şey gelirse bundan, büyük şeref ve se'âdet duyar, iftihar ederdi. Bütün Eshâb-ı kiram gibi, o da, sevgili Peygamberimizin rızasını ve hoşnutluğunu kazanabilmek için çırpınırdı. Bunun için her şeylerini feda eder, hiçbir şeyden çekinmezdi. Cesâret ve şecaatini ve askerlikteki tecrübelerini İslâmiyetin her tarafa yayılması için harcamış ve bunun için Peygamber efendimiz tarafından meth edilmişti. Bir gün, Peygamber efendimiz kendisi için "Allahın iyi kullarından biridir" diye söylemişlerdir. Hazreti Hâlid hitâbet ve fesâhatta da çok mahir idi.

Hazreti Hâlid bin Velîd'in çocukları hakkında, teferruatlı malûmat olmamakla beraber, Muhacir ve Abdurrahmân isimli iki oğlundan bahsedilmektedir ki, bunlar da kendisi gibi şecaat ve cesâret sahibi idiler.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A'lâm cild-2, sh. 300

2) El-İsâbe cild-1, sh. 413

3) El-İsâbe cild-1, sh. 413

4) Târîh-ul-hamîs cild-2, sh. 247, 144

5) Üsûd-ül-gâbe cild-2, sh. 109

6) Tabakât-ı İbn-i Sa'd cild-4, sh. 262, cild-7, sh. 394

7) Târîh-i Taberî cild-3, sh. 103, 156

8) Mevâhib-i ledünniye cild-1, sh. 197

9) Ensâb-ul-eşrâf cild-1, sh. 356

10) İbn-i Hişâm cild-4, sh. 239

11) El-Kâmil fi't-târîh cild-2, sh. 303

12) İnsan-ül-uyûn cild-2, sh. 788

13) Sahîh-i Buhârî cild-5, sh. 87

14) İbn-i Haldûn târîhi cild-2, sh. 41

15) Zerkânî Mevahib Şerhi cild-2, sh. 273